

دود آلودگی هوا و تعطیلی مدارس در چشم مادران شاغل

رئیس فراکسیون محیط زیست مجلس: غیر حضوری شدن فعالیت مدارس منجر به بروز مشکلات عدیده در بین خانواده‌ها از جمله مراقبت و نگهداری از فرزندان، اجبار به بردن فرزندان به محل کار و سایر موارد عدیده خواهد شد

با چشمانی مضطرب پیگیر اخبار است تا ببیند وضعیت تعطیلی مدارس به خاطر آلودگی هوا به کجا می‌رسد. وقتی خیر تعطیلی دوباره مدارس به خاطر آلودگی هوا اعلام می‌شود، غم عالم به دلش می‌آید که این بار فرزندش را کجا بگذارد! دخترچه تلفن گوشی تلفن همراهش را بالا و پایین می‌کند تا ببیند امروز می‌تواند به کدام یک از اقوام دوستان و آشنایان رو بپندارد تا بتواند خیالش از بابت بچه راحت باشد و بعد به سر کار برود. مادر، خواهر، زن برادر و هر کسی که شاغل نیست در این مدت میزبان فرزندش بوده است و حالا نمی‌داند برای روزهای بعدی باید چگونه برنامهریزی کند. این تراژدی قصه مادران شاغلی است که به دلیل آلودگی هوا با تعطیلی‌ها یا مجازی شدن مدارس فرزندان‌شان، حساسی به در دسر می‌افتند و نمی‌دانند باید بچه را به کجا بپسارند! این مسئله باعث شده است رفت و آمدهای بیشتری هم در سطح شهر شکل بگیرد چرا که مادر و پدران شاغل مجبورند به جای رساندن فرزندشان به مدرسه تاگزیر بچه را به خانه یکی از اقوام و آشنایان برسانند و خودشان راهی محل کار شوند. شاید به همین خاطر است که بسیاری از کارشناسان معتقدند تعطیلی مدارس تأثیری در کاهش آلودگی هوا ندارد اما انگار این تنها راهکاری است که کمیته اضطرار آلودگی هوا بلد است یا از دستش برمی‌آید!

تعطیلی و حالا مجازی شدن مدارس تنها راهکار مسئولان برای مقابله با آلودگی هواست. این راهکار اما هم آموزش بچه‌ها را مختل کرده و هم مادران شاغل را به در دسر انداخته است. در یکی دو هفته اخیر هم تداوم آلودگی‌های هوا و اعلام تعطیلی مدارس در دقیقه ۹۰ به شکل یک روز یک روز، موجب شده است مادران شاغل برای سر و سامان دادن به وضعیت فرزندان‌شان دچار مشکل شوند؛ مادرانی که خیلی وقت‌ها به رقم توصیه‌ها برای موافقت با مرخصی‌شان، به هزار و یک دلیل موفق نمی‌شوند مرخصی بگیرند و ناچارند در روزهای تعطیل یا مجازی شدن مدارس سرگردان خانه اقوام و دوستان و آشنایان شوند تا بلکه آنها برای ساعاتی از فرزندان آنها نگهداری کنند!

راهکاری که راهکار نیست!

پیشنهاد تعطیلی اجباری مادران شاغل در روزهای آلودگی هوا از سال ۹۲ از سوی معاونت زنان و خانواده ریاست جمهوری مطرح شد اما نتوانست بر نداشت. بعد از آن هم آلودگی‌های هوا سال به سال وضعیت بدتری پیدا کرد و تعداد روزهای تعطیل شدن مدارس و مهدهای کودک به دلیل معطل آلودگی هم بیشتر شد. در چنین شرایطی هر از چند گاه مسئله سرگردانی مادران شاغل یا تعطیلی مدارس و مهدکودک‌ها مطرح می‌شود. راهکار منطقی‌تر هم این است که در چنین مواقعی دور کاری کارمندان راهکاری است که می‌تواند چاره‌ساز باشد و از سوی کارشناسان مختلف بیان می‌شود، اما این مسئله تاکنون به جایی نرسیده است و آنچه برای مردم محسوس است همین در دسر‌ها و سرگردانی‌ها هنگام تعطیلی مدارس و مهدکودک‌ها برای مادران شاغل است.

باید در دلد مادران شاغل

دخترش هشت ساله و کلاس دوم دبستان است، هم خودش هم شوهرش وقتی که مدرسه به خاطر آلودگی هوا مجازی می‌شود، حساسی به در دسر می‌افتند. ملبه در باره مشکلاتی که تعطیلات یک‌باره مدارس به خاطر آلودگی هوا برای مادران شاغل ایجاد می‌کند به «جوان» می‌گوید: «من برای آخرم گوشی تلفن همراه خریدم چرا که در این سن و سال خریدن

گوشی برای بچه‌ها مناسب نیست اما روزهایی که مدارس به دلیل آلودگی هوا مجازی می‌شوند، من مجبورم کلاس مجازی بچه را روی گوشی تلفن همراه خودم برقرار کنم. از طرف دیگر محل کارم به اندازه تعطیلات آلودگی هوا به من مرخصی نمی‌دهد چرا که در طول سال هر کارمندی تنها از یک ماه استحقاقی برخوردار است اما اگر تعداد روزهای آلودگی هوا در سال را جمع بزنیم، گاهی وقت‌ها از این تعداد بیشتر می‌شود». به گفته وی از طرف دیگر هر کدام از افراد شاغل در طول سال برنامه‌های مختلفی دارند و شاید لازم شود برای موارد متعددی مرخصی بگیرند و نمی‌توانند همه مرخصی‌های‌شان را با تعطیلی یا مجازی شدن مدارس بچه‌ها بسوزانند. این خانم کارمند ادامه می‌دهد: «در کنار همه اینها خیلی وقت‌ها از محل کار هم به این سادگی‌ها به ما مرخصی نمی‌دهند، البته که آنها هم تقصیری ندارند، طبیعتاً لازم است مرخصی از چند روز قبل به مدیران اطلاع داده شود تا آنها برای کارشان برنامه‌ریزی داشته باشند، اما تعطیلی مدارس برای آلودگی هوا همیشه به شکل یک دفعه اتفاق می‌افتد. در چنین شرایطی بدهی است که مدیران و مسئولان هم در محل کار نتوانند با مرخصی کارمندان موافقت کنند.»

مریم هم مادر شاغل دیگری است که فرزند پنج ساله دارد و پرسش مهدکودک می‌رود. مشابه همین در دسر‌ها با تعطیلی مهدهای کودک برای او هم رخ می‌دهد، یعنی روزهایی که هوا به دلیل آلودگی تعطیل است، مریم در مورد نگهداری از پسرش دچار مشکل می‌شود و کسی نیست از فرزندش مراقبت کند. مریم

به «جوان» می‌گوید: «خانواده من و خانواده همسرم تهران نیستند و شهرشان هستند و کسی را ندارم که در مواقع تعطیلی مهد کودک‌ها، بتوانم فرزندم را به او بسپارم، به همین خاطر گاهی وقت‌ها وقتی آلودگی هوا مهدهای کودک را تعطیل می‌کند، ناچارم فرزندم را با خودم به محل کار ببرم که طبیعتاً فضای مناسبی برای یک پسر بچه پنج ساله محسوب نمی‌شود. از طرف دیگر حضور بچه در محیط کار می‌تواند تمرکز من و سایر همکارانم را برای انجام کار مان بگیرد.»

این مادر شاغل ادامه می‌دهد: «طبیعتاً مدیران مجموعه هم خیلی برای‌شان خوشایند نیست که من فرزندم را به محل کارم ببرم و بعدا در این باره به من تذکر می‌دهند.

به نظر می‌رسد دور کاری کارمندان نسبت به تعطیلی مدارس و مجازی شدن مدارس راهکاری منطقی‌تر برای مدیریت آلودگی هوا باشد؛ راهکاری که موجب سرگردانی ساداران شاغل نمی‌شود و هم محیط امن‌تری را برای گروه‌های گسترده‌تر از جامعه فراهم می‌آورد، با وجود این همچنان نسبت به دور کاری کارمندان مقاومت‌هایی وجود دارد؛ مقاومت‌هایی که هیچ‌کدام شان منطقی نیست

وقتی مهدکودک تعطیل می‌شود، کسی از خانواده‌ام در تهران حضور ندارد تا بچه را به آنها بسپارم، چاره دیگری برایم باقی نمی‌ماند.»

دور کاری کارمندان

راهکاری معقول برای کاهش آلودگی هوا

سیدمحمد مهدی میرزایی قعی، مدیر عامل شرکت کنترل کیفیت هوای تهران از جمله کسانی است که معتقد است تعطیلی مدارس و مراکز آموزشی تأثیری بر کاهش آلودگی هوا ندارد.

از نگاه وی اگر تعطیلات به دلیل آلودگی هوا چند روزی ادامه داشت و مردم از شهر خارج می‌شدند، شاید تأثیر اندکی بر کاهش آلودگی هوا داشت اما تعطیلی مدارس تنها برای حفظ سلامت مردم است و راهکاری برای کاهش آلودگی هوا نیست.

وزیر آموزش و پرورش هم در واکنش به تعطیلات پیاپی مدارس به دلیل آلودگی هوا گفته بود: «من یادداشتی خدمت آقای رئیس‌جمهور دادم که این تعطیلی‌ها تکرار نشود و مدارس باید در موارد نادر و حد تعطیل شوند و در مورد تعطیلی مدارس و تصمیم‌گیری در این زمینه باید دقت بیشتری شود.»

در مقابل اما عباس شاهشونی، رئیس گروه سلامت هوا و تغییر اقلیم وزارت بهداشت معتقد است: در شرایطی که آلودگی هوا ادامه دار است، کارمندان هم باید دور کار شوند.

سمیه رفیعی، رئیس فراکسیون محیط زیست مجلس هم با اشاره به مشکلات تعطیلی مدارس هنگام آلودگی هوا و در دسر‌هایی که برای والدین و بچه خصوص مادران شاغل ایجاد می‌کند، می‌گوید: «عدم حضور

والدین در منزل در زمان غیر حضوری شدن فعالیت واحدهای آموزشی، منجر به بروز مشکلات عدیده در بین خانواده‌ها از جمله مراقبت و نگهداری از فرزندان، اجبار به بردن فرزندان به محل کار و سایر موارد عدیده خواهد شد.»

راهکار خانم رفیعی که خودش هم مادر و شاغل است برای مدیریت آلودگی هوا منطقی‌تر به نظر می‌رسد. او پیشنهاد دور کاری کارمندان در تهران و کلاشهرها را مطرح می‌کند و می‌گوید: «باید در زمان اوج آلودگی کلانشهرها موضوع تعطیلی ادارات یا دور کاری کارمندان ادارات نیز در دستور کار قرار گیرد تا ضمن کاهش میزان تردهای درون‌شهری و در معرض آلودگی قرار گرفتن شهروندان، از میزان مصرف گاز در ادارات نیز کاسته شود که هر دوی آنها موجب کاهش آلودگی‌های هوا خصوصاً در زمان وارونگی هوا می‌شود.»

از نگاه رئیس فراکسیون محیط زیست مجلس در کنار این امر کاهش ساعت کاری ادارات نیز علاوه بر توزیع بار ترافیکی، در کاهش مصرف انرژی در ادارات و دستگاه‌های اجرایی نقش مؤثری دارد.

به نظر می‌رسد دور کاری کارمندان نسبت به تعطیلی مدارس و مجازی شدن مدارس راهکاری منطقی‌تر برای مدیریت آلودگی هوا باشد؛ راهکاری که موجب سرگردانی مادران شاغل نمی‌شود و هم محیط امن‌تری را برای گروه‌های گسترده‌تر از جامعه فراهم می‌آورد، با وجود این همچنان نسبت به دور کاری کارمندان مقاومت‌هایی وجود دارد؛ مقاومت‌هایی که هیچ‌کدام شان منطقی نیست.

حقوق زنان

«نفقه» تکلیف شوهر در برابر زن

بعد از عقد از دواج یکی از تکالیفی که در اسلام بر عهده مرد گذاشته شده پرداخت هزینه‌های زندگی زن یا همان نفقه است. مرد موظف است تمامی مخارج و هزینه‌های زندگی زوجه را تأمین کند، البته در قبال پرداخت نفقه، زن موظف است از همسر خود تمکین کند.

قانون مدنی در خصوص اینکه نفقه زوجه شامل چیست، ماده ۱۱۰۷ را در نظر گرفته که طبق آن «نفقه زوجه عبارت است از همه نیازهای متعارف و متناسب با وضعیت زن از قبیل مسکن، البسه، نان، اثاث منزل و هزینه‌های درمانی و بهداشتی و خادم در صورت عادت یا احتیاج به واسطه نقصان یا مرض.» منظور از نیازهای متعارف و متناسب با وضعیت زن این است که مرد موظف است همه نیازهای زن را بر اساس عرف جامعه بر طرف کند. به علاوه در صورتی که زن به مواردی احتیاج داشته باشد که خارج از عرف است، اما متناسب با شأن اوست، باز هم مرد موظف به تأمین این موارد خواهد بود. برای مثال اگر زن از خانواده‌ای است که عادت به خادم داشته‌اند، شوهر باید برای زوجه خادم بگیرد. آنچه از این ماده برداشت می‌شود این است که ملاک بر پرداخت نفقه و میزان آن وضعیت مالی زوج نیست و آنچه برای تعیین میزان نفقه ملاک است، نیازهای متعارف و متناسب زوجه است که باید توسط زوج تأمین شود، البته در عمل قاضی در تعیین میزان نفقه، وضعیت مالی مرد را هم در نظر می‌گیرد.

بر اساس ماده ۱۱۰۶ قانون مدنی «در عقد دائم نفقه زن بر عهده شوهر است» و حکمی در خصوص الزام به پرداخت نفقه در عقد موقت پیش‌بینی نشده است. به علاوه اینکه بر اساس ماده ۱۱۱۳ قانون مدنی «در عقد موقت، زن حق نفقه ندارد، مگر اینکه شرط شده باشد یا آنکه عقد مبنی بر آن جاری شده باشد.»

در قانون تنها شرطی که برای تعلق نفقه به زوجه در عقد دائم در نظر گرفته شده، این است که زن از شوهر خود تمکین کند. عدم تمکین زن، به مرد اجازه عدم پرداخت نفقه را می‌دهد. همچنین در صورتی که در عقد موقت نیز نفقه به زن پرداخت شود، زن موظف به تمکین است.

روی خط زنان

طالبان تحصیل زنان در دانشگاه‌ها را به حالت تعلیق در آورد

حافظ عبدالله هاشمی، سخنگوی وزارت تحصیلات عالی طالبان به دانشگاه‌های خصوصی و دولتی دستور داد تحصیل دختران را «متوقف» کنند. در این نامه نوشته شده است که تصمیم تعلیق تحصیل زنان بر اساس مصوبه کابینه طالبان گرفته شده و ندامحمد ندیم، سرپرست وزارت تحصیلات عالی طالبان نیز آن را امضا کرده است. او پیش‌تر در سخنانی رفتن دختران به مکتب را فرهنگ خارجی خوانده بود.

۱۴هفته مرخصی زایمان برای زنان فوتبالیست

فدراسیون جهانی فوتبال قوانین جدیدی را در مورد زنان باردار تصویب کرده که اجزای آن به تازگی به صورت الزامی درآمده است. فدراسیون جهانی فوتبال با نگاه حمایتی از فوتبال زنان قوانین جدیدی را در مورد بازیکنان باردار به تصویب رسانده که اجزای آن برای تمام فدراسیون‌ها الزامی شده است و باید در مقررات داخلی آنها قرار بگیرد. مطابق این قوانین باشگاه‌های ورزشی باید به بازیکنان خود که باردار هستند، ۱۴ هفته مرخصی زایمان بدهند و حداقل دوسوم حقوق اصلی آنها را پرداخت کنند، ضمن اینکه فسخ قرارداد بازیکن به علت بارداری غیرموجه است. (ایسنا)

توزیع بن کارت‌های ۳میلیون تومانی بین زنان سرپرست خانوار

معاون اجتماعی سازمان بهزیستی کشور گفت: ۲هزار و ۱۵۰ کارت خرید ۳میلیون تومانی بین زنان سرپرست خانوار دهک در آمدی یک تا ۳ در سطح شهرستان‌های استان تهران در آستانه شب یلدا توزیع شد. همچنین ۸هزار دست لباس گرم، کاپشن و کفش برای فرزندان زنان سرپرست خانوار در سراسر کشور به مبلغ ۴/۵میلیارد تومان خریداری و مراحل توزیع را طی می‌کند. (ایسنا)

مشکوک را گزارش داد. پرواز را ادامه داد. گشت و گشت تا جایی که احساس کرد اکسیژن کمپوستی که به همراه داشت، تمام شده است. انگار سلول‌های مغزش از کار افتادند. چشمانش سیاهی می‌رفت و دست و پایش خواب. دیده‌بان هم وضعیتی بهتر از او نداشت. به هر مصیبتی خود را به منطقه اوینکه، اطراف گرمسار کشاند، جای خلوتی که باند فرود داشت. وضعیت فرمز بود و باید فرود می‌آمد. بعد طی مسافتی هواپیما ایستاد. احساس می‌کرد بدنش را کوبیده‌اند. گردش به طرفی خم شد. صدای شلیک می‌آمد وای مردم روستا به طرف هواپیما می‌دویدند و شلیک می‌کردند، آن هم با تفنگ برنو. مشت‌های گره‌کرده‌شان گویی بر سرش فرود می‌آمد. به سختی در هواپیما را باز کرد و با دست‌های بالا برده خود را بیرون انداخت و گفت: «جازه دهید برادران... من... من یک خلبان ایرانی هستم. این برادر هم دیده‌بان من است. ما... ما برای گشت‌زنی آمدیم. مثل... مثل خود شما نگران مرزهای هوایی هستیم.»

روستاییان دور هواپیما حلقه زدند. -دروغ می‌گویی. ما خلبان زن نداریم. شما عراقی هستید، جاسوس عراقی.

روایتی از اولین بانوی خلبان ایرانی

جمهوری اسلامی ایران آموزش داده است. تیرماه سال ۱۳۸۵ رئیس‌جمهور از ده‌بزرگی به عنوان یکی از زنان برتر ایران تقدیر کرد. کتاب «بانوی آبی‌ها» نوشته راضیه تجار زندگی‌نامه داستانی خلبان شهلا ده‌بزرگی، اولین زن خلبان ایران است که در دوران جنگ ایران و عراق هم خلبان هواپیماهای جنگی بود و برای جمع‌آوری اطلاعات پرواز می‌کرد.

درباره کتاب «بانوی آبی‌ها»

کتاب بانوی آبی‌ها ماجرای شهلا ده‌بزرگی اولین زن خلبان ایران است که مدرک خلبانی‌اش را پیش از انقلاب اسلامی گرفته بود و بعد از انقلاب در دوران جنگ به خلبانی مشغول شد. این کتاب بعد از جمع‌آوری صحبت‌های شهلا ده‌بزرگی به شکل یک روایت داستانی نوشته شده است. اتفاقات هیجان‌انگیز زندگی این زن قدرتمند و حوادث زندگی‌اش خواننده را از ابتدا تا انتها با داستان همراه می‌کند و تصویر جدیدی از تلاش‌های زن ایرانی برای برابری به خواننده نشان می‌دهد.

بخش‌هایی از کتاب بانوی آبی‌ها

کوه‌ها زیر نور عصر گاهی بنفش و گاه آبی بودند. دیده‌بان موردی

ویترین

سوم دبیرستان در رشته علوم تجربی بود که فراخوان آموزش باشگاه خلبانی را دید و وارد دنیای خلبانی شد. شهلا جوان ابتدا یادگیری مدل‌سازی را شروع کرد، بعد وارد بخش مباحث تئوری و علمی پرواز شد و بالاخره توانست اولین پرواز خود را با استاد انجام دهد. سال ۱۳۵۵ و در سن ۱۹سالگی مدرک پرواز «سلو» را دریافت کرد و یک سال بعد هم توانست گواهینامه خلبانی بازرگانی CPL را کسب کند. بعد از پایان دوره آموزشی هم در باشگاه خلبانی ماند و آموزش پرواز با هواپیماهای بونازا، سسنا، پایپر، توباکو و تی‌بی ۲۱ و هواپیماهای دو موتور شترایک، کماندر و آلیندر را به دانشجویان خلبانی بر عهده گرفت. بعد از شروع جنگ تحمیلی، او هم مثل بقیه همکاران مرد، مأمور انجام عملیات در منطقه جنگی شد؛ «من نیز پایه‌های مردان پرواز می‌کردم و ساعت پرواز جنگی‌ام با بقیه برابر بود.»

شهلا ده‌بزرگی بعد از جنگ هم دست از پرواز نکشید، او وارد سازمان هواپیمایی کشوری شد و مسئولیت پرواز و بازرسی همه دستگاه‌های ناوبری فرودگاه‌های کل کشور را بر عهده گرفت. او به دانشجویان زیادی در نیروی دریایی، جهاد سازندگی و شرکت‌های هواپیمایی